

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก

Knowledge and Understanding about Welfare of the officers of the Department of Thai Traditional Alternative Medicine

กรรณิการ์ อุภุชต์¹ ศรียัฐ โกวงศ์² ภริดา ชัยรัตน์³

Kannika U-krit, Srirath Gohwong, Pirada Chairatana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีต่อสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยฯ 2. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยฯ ต่อสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยฯ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกต่อสวัสดิการกรมฯ จำแนกตามประเภทสื่อที่ใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยฯ จำนวน 236 คน เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-Way ANOVA, LSD ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยฯ มีระดับความรู้ความเข้าใจต่อสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยฯ ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุงานและประเภทบุคลากรที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในสวัสดิการฯ ของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยฯ มีความรู้ความเข้าใจต่อสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keyword): ความรู้ความเข้าใจ; สวัสดิการ; กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

Received: 2021-11-19 Revised: 2021-12-20 Accepted: 2021-12-20

¹ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Department of Political Science and Public Administration Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: kannika.uk@ku.th

² สาขารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Political Science, Department of Political Science and Public Administration Kasetsart University

³ สาขารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Political Science, Department of Political Science and Public Administration Kasetsart University

Abstract

The objectives of this research were to study: 1. the personnel's level of knowledge and understanding of the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine towards the welfare of the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine 2. comparing the level of knowledge and understanding of the officer's Department of Thai Traditional and Alternative Medicine on the welfare of the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine according to Demographic factors; and 3. comparing the level of knowledge and understanding of the officers of the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine on the welfare of the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine according to media type. The result showed that the level of knowledge and understanding of the officers of the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine towards the welfare of the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine was high. The hypothesis testing reviewed that the difference in experience, officers' type had differences in the knowledge and understanding of the welfare of the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine. The difference in media type had difference in the level of knowledge and understanding of the welfare of the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine.

Keyword: Knowledge and Understanding; Welfare; Department of Thai Traditional Alternative Medicine

บทนำ (Introduction)

สวัสดิการของหน่วยงานภาครัฐ เป็นการบริการหรือกิจกรรมใด ๆ ที่หน่วยงานราชการจัดให้มีขึ้นเพื่อให้ข้าราชการ พนักงานหรือผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรนั้น ๆ ได้รับความสะดวกสบายในการทำงาน มีความมั่นคงในอาชีพ มีหลักประกันที่แน่นอนในการดำเนินชีวิตหรือได้รับประโยชน์อื่นใดนอกเหนือจากเงินเดือน หรือค่าจ้างที่ได้รับอยู่เป็นประจำ อีกทั้งเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจ (จุฑามาศ สะอาดเอี่ยม และคณะ, 2562) ซึ่งเป็นค่าตอบแทนที่บุคลากรได้รับนอกเหนือจากเงินเดือนตามที่กล่าวข้างต้นนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นเงินเสมอไป และบางครั้งเป็นการให้ตามมูลค่าของงานในแต่ละตำแหน่ง เพื่อช่วยให้บุคลากรมีความรู้สึกมั่นคงในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต อีกทั้งการจัดสวัสดิการต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน และงานจะต้องมีประสิทธิภาพของการทำงาน (สุขสรรค์ รตเวสสนันท์, 2553) กล่าวได้ว่าสวัสดิการนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548) และสวัสดิการยังเป็นสิ่งที่สร้างแรงจูงใจให้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามารับราชการ และยังเป็นการรักษามูลค่าของบุคลากรเหล่านั้น

ให้อยู่ในระบบราชการอย่างยาวนาน โดยสวัสดิการของข้าราชการพลเรือนสามัญมีทั้งที่กำหนดให้เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินเช่นกันกับหน่วยงานอื่น อาทิเช่น การลา สวัสดิการเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ประโยชน์เกื้อกูล ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไปราชการ ค่าเช่าบ้าน และเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ เป็นต้น

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นหน่วยงานภาครัฐภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงสาธารณสุขมีภาระงาน คือ การพัฒนาวิชาการและการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยส่งเสริมและพัฒนากิจการวิจัย การจัดระบบความรู้ การพัฒนาแหล่งผลิตและผลิตภัณฑ์สมุนไพร คัมภีร์ และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย พัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (กรมการแพทย์ทางเลือกและการแพทย์แผนไทย, 2564) และจากการที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ จึงต้องมีระบบการใช้สวัสดิการรวมถึงการเบิกค่าใช้จ่ายจากสวัสดิการต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยและหากบุคลากรไม่มีความเข้าใจ ย่อมก่อให้เกิดความผิดพลาดในการเบิกจ่ายหรือใช้สวัสดิการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำเอกสารซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อหลายฝ่าย โดยเฉพาะอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการเบิกจ่ายด้วยเช่นกันและการทำงานในหน่วยงานภาครัฐหรือการเป็นบุคลากรภาครัฐ จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนในการดำเนินงานรวมถึงการศึกษากฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการใช้สวัสดิการต้องเป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่ถูกระบุหรือกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้ชัดเจน ดังนั้น บุคลากรภายในควรมีความรอบคอบอย่างมากในเรื่องการใช้สวัสดิการต่าง ๆ ที่เป็นสิทธิของบุคลากรพึงจะได้ จึงจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างถูกต้องและชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือการแก้ไขความผิดพลาดจากงานเดิมอีกครั้ง เพราะจะทำให้เกิดการเสียเวลาและเกิดความล่าช้าในการดำเนินงานเรื่องอื่น ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานในส่วนอื่นตามมา ดังนั้น บุคลากรของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยงานภาครัฐ จึงควรศึกษาว่าสวัสดิการต่าง ๆ ที่ภาครัฐมอบให้นั้นมีอะไรบ้าง กฎระเบียบในการใช้สิทธิในสวัสดิการนั้น ๆ มีข้อกำหนดอย่างไรเพื่อไม่ก่อให้เกิดความผิดพลาดจนเสียเวลาและสิ้นเปลืองทรัพยากร

จากความสำคัญของบุคลากรของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกและจากปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิในสวัสดิการของภาครัฐดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกว่าอยู่ในระดับใด ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้พัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากร สร้างความรู้ความเข้าใจช่วยลดการเสียเวลา รวมถึงเพื่อลดความผิดพลาดและความสิ้นเปลืองทรัพยากร

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีต่อสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีต่อสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีต่อสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกตามประเภทสื่อที่ใช้

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 16 หน่วยงาน มีประชากรทั้งสิ้น 612 คน (ที่มา: กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, 2564) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จำนวน 236 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเทียบประชากรกับกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตรเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ดังนี้

$$n = \frac{x^2 NP(1-P)}{e^2(N-1) + x^2 P(1-P)}$$

เมื่อ

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ระดับความคลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่าง = .05

P = ค่าสัดส่วนของประชากร = 0.5

x^2 = ค่าไค-สแควร์ที่ df. เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% = 3.841

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{3.841(612)(0.5)(1-0.5)}{(0.5)^2(612-1) + 3.841(0.5)(1-0.5)} = 236$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 236 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจัดชั้นโดยกำหนดสัดส่วน (Proportion Stratified Random Sampling) แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยไม่ใส่ซ้ำเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร (Sample Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ (ประสบการณ์) ส่วนงานที่สังกัด และประเภทบุคลากร ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ประเภทสื่อ

ที่ใช้ ได้แก่ ประกาศในหน่วยงาน จดหมายเวียน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ และสื่อบุคคล เป็นคำถามแบบเลือกคำตอบ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยวิธีการเลือกตอบในลักษณะประเมินค่าแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ใช่ และไม่ใช่ ซึ่งแบ่งเป็นคะแนน ดังนี้ ใช่ = 1 คะแนน ไม่ใช่ = 0 คะแนน และในการอธิบายผลการวิจัยได้ใช้มาตรวัดข้อมูล ดังนี้ (คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด)/จำนวนชั้น คือ $(1 - 0)/2 = .5$ ผู้วิจัยแปลความหมายดังนี้ คะแนน .51-1.00 แสดงว่า บุคลากรของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระดับมากและคะแนน .00 - .50 แสดงว่าบุคลากรของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระดับน้อยผลการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .66 - 1.00 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha Co-efficiency) โดยผลการคำนวณทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .803 แสดงว่าเครื่องมือวิจัยมีคุณภาพสูงจึงนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป (อรรถเดช สรสุชาติ, 2563)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1. ทำหนังสือขออนุญาตจากหน่วยงานต้นสังกัด 2. แจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้หลังจากที่ได้รับการอนุญาต โดยจะเป็นการแจกแบบสอบถามผ่านระบบ Google form และ 3. นำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์ผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานใช้สำหรับอธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนการอธิบายระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติการทดสอบ (t-test) และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบผลต่างระดับนัยสำคัญ (LSD) ในการเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจในสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ตามปัจจัยส่วนบุคคลและตามปัจจัยล้อมด้านประเภทสื่อที่ใช้

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นเพศหญิงมากที่สุด อายุระหว่าง 24 - 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อายุงานระหว่าง 1 ปี - 5 ปี ส่วนใหญ่สังกัดส่วนงานในกลุ่มงานบริการทั่วไป และเป็นข้าราชการ ส่วนในด้านประเภทของสื่อที่ใช้ พบว่า บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเปิดรับ

ข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการ โดยใช้สื่อประเภทหนังสือเวียนภายในมากที่สุด รองลงมาใช้สื่อประเภทประชาสัมพันธ์ของกรมฯ และน้อยที่สุด ใช้สื่อประเภทบอร์ดประชาสัมพันธ์ในหน่วยงาน

ผลการวัดระดับความรู้ความเข้าใจพบว่า กลุ่มตัวอย่างจากบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่ทำการศึกษาคั้งนี้ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในระดับมาก ($\bar{X}$ = .56, S.D. = .15) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 คือสวัสดิการของหน่วยงานภาครัฐไม่ใช่ค่าตอบแทนพิเศษเพียงอย่างเดียว มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = .95, S.D. = .21) รองลงมาคือข้อที่ 17 รถประจำตำแหน่งถือเป็นสวัสดิการและข้าราชการที่ได้รับไม่สามารถนำไปในกิจวัตรประจำวันหรือในงานส่วนตัว ($\bar{X}$ = .86, S.D. = .35) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 5 การใช้สิทธิตามสวัสดิการที่ได้รับหากขาดความเข้าใจอาจทำให้เกิดการกระทำที่ผิดระเบียบของหน่วยงาน ($\bar{X}$ = .08, S.D. = .27) ส่วนผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกต่อสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรฯ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหน่วยงานที่สังกัดแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไม่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามพบว่า บุคลากรฯ ที่มีอายุงาน และประเภทบุคลากรแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไม่แตกต่างกัน โดยที่ บุคลากรฯ ที่มีอายุงาน 11 ปี – 15 ปี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมากกว่าบุคลากรฯ ที่มีอายุงาน 6 ปี – 10 ปี และ บุคลากรฯ ที่มีอายุงาน 20 ปี ขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมากกว่าบุคลากรที่มีอายุงาน 1 ปี – 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่บุคลากรที่เป็นพนักงานราชการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมากกว่าบุคลากรที่เป็นข้าราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจำแนกตามประเภทสื่อที่ใช้ พบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัย ระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีต่อสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .56 แสดงว่า บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมีความรู้ความเข้าใจในสวัสดิการของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสามารถปฏิบัติหน้าที่และใช้สิทธิ์ตามสวัสดิการได้อย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับข้อมูลด้านสวัสดิการเพราะเป็นสิทธิ์ที่ตนได้รับและมีประโยชน์ต่อตนเอง และผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของปรัชญา อำพนพนารัตน์ (2559) ซึ่งงานวิจัยนี้พบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับสวัสดิการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในระดับที่มาก ($\bar{X} = .69$) และยังตรงกับผลการวิจัยของ สุรรัตน์ เวทวศ์ (2553) พบว่าบุคลากรของกรมธุรกิจพลังงานมีความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ ทศนีย์ สารนิม (2558) พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดสวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูป กฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงและปลอดภัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านสุขภาพและอนามัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยของทศนีย์ สารนิมนั้นตรงกับผลการวิจัยของ ปรียาพร วัฒนปัญญาจร (2560) พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบ e-payment และการรับรู้ความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ 2.89 และ 2.75 ตามลำดับ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่าในงานวิจัยของปรียาพร วัฒนปัญญาจร เป็นการศึกษาในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี บุคลากรจึงอาจมีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี ผลการวิจัยจึงมีความแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันในด้านเพศ อายุ การศึกษา หน่วยงานที่สังกัด มีระดับความรู้ความเข้าใจในสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรัชญา อำพนพนารัตน์ (2559) พบว่า บุคคลของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีเพศแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบสมมติฐานในส่วนนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ทศนีย์ สารนิม (2558) พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดสวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่มีต่อการจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อัตราเงินเดือน และสังกัด พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดสวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่แตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่าเป็นการเก็บข้อมูลต่างช่วงเวลาและลักษณะขององค์กร รวมถึงบทบาทหน้าที่ที่มีความแตกต่างกัน จึงอาจส่งผลให้ผลการวิจัยมีความแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบด้านการใช้สื่อ พบว่า บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีการใช้สื่อที่แตกต่างกัน มีระดับความรู้ความเข้าใจในสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากว่า บุคลากรทุกคนให้ความสำคัญและความสนใจเกี่ยวกับสวัสดิการอยู่แล้วจึงทำการศึกษาเพื่อป้องกันการปฏิบัติที่ผิดระเบียบ ดังนั้น ระดับความรู้ความเข้าใจในสวัสดิการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจึงไม่แตกต่างกัน ถึงแม้การใช้สื่อเพื่อเปิดรับข้อมูลด้านสวัสดิการมีความแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบในส่วนนี้ขัดแย้งกับแนวคิดของกิติมา สุรสนธิ (2541) อธิบายไว้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา ศาสนา สถานภาพสมรส มีผลต่อกระบวนการรับรู้ การตีความหมาย ความรู้และความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารจากการเปิดรับสื่อแตกต่างกันทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีชญา อำพนพนารัตน์ (2559) พบว่า บุคลากรของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีเพศแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่า ในปัจจุบัน การใช้ช่องทางสื่อมีความหลากหลายอยู่แล้ว ดังนั้น ประชาชนจึงสามารถเปิดรับสื่อได้ตลอดเวลา จึงส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐในระดับหนึ่งเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ดังนั้นเมื่อเปิดรับสื่อจากหน่วยงานไม่ว่าสื่อจะแตกต่างกันอย่างไร ระดับความรู้ความเข้าใจจึงไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) จากผลการวิจัยในประเด็น พบว่า “ข้าราชการหรือบุคลากรภาครัฐที่มีตำแหน่งเท่ากันแต่มีทักษะด้านการปฏิบัติงานที่ต่างกันจะได้รับสวัสดิการที่แตกต่างกัน และประเด็น “บุคลากรของหน่วยงานภาครัฐที่อยู่คนละหน่วยงานจะได้รับสวัสดิการที่แตกต่างกัน” บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวในระดับน้อย ดังนั้น กรมการแพทย์แผนไทยฯ ควรให้ข้อมูลในประเด็นดังกล่าวนี้ โดยอาจดำเนินการผ่านการส่งจดหมายเวียน หรือ การสื่อสารผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานโดยกำหนดเนื้อหาให้มีความชัดเจนมากขึ้น

2) ผลการวิจัยด้านการใช้สื่อ พบว่า บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ใช้สื่อออนไลน์ประเภทแอปพลิเคชันไลน์น้อย ดังนั้น ควรประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือ โดยอาจจะประกาศณรงค์ให้บุคลากรใช้แอปพลิเคชันไลน์ในการทำงานให้มากขึ้น เพราะมีความรวดเร็วและสามารถส่งข้อมูลข่าวสารครั้งเดียวไปยังบุคลากรที่หลายคนได้ในเวลาเดียวกันรวมทั้ง แอปพลิเคชันไลน์ยังสามารถแนบไฟล์เอกสารที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งช่วยให้บุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกสามารถรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสวัสดิการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยครั้งต่อไปควรดำเนินการวิจัยแบบเชิงคุณภาพโดยการสังเกตร่วมกับการสัมภาษณ์ ซึ่งอาจจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ควรศึกษาในหน่วยงานหรือองค์กรภาคีอื่น ๆ และในการศึกษาครั้งต่อไปอาจทำการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจระหว่างบุคลากรในหน่วยงานอื่น ๆ ด้วยนอกจากนี้แล้วอาจทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและรอบด้านมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2564). *วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์*. สืบค้น 20 กันยายน 2564, จาก <https://www.dtam.moph.go.th/index.php/th/กิตติมา> สุรสนธิ. (2541). *ความรู้ทางการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรียาพร วัฒนปัญญาจร. (2560). *ประสิทธิภาพการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกองคลัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปรัชญา อำพนพนารัตน์. (2559). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากรสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี*. การศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทัศนีย์ สารนิม. (2558). *ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดสวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย*. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุริรัตน์ เวทวงศ์. (2553). *ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- อรรถเดช สรสุชาติ. (2563). *สถิติประยุกต์และระเบียบวิธีวิจัย*. ขอนแก่น: กรีนเนสไวด์ จำกัด.
- Krejcie & Morgan. (1970). Determination sample size for research activities. *Education and Psychology Measurement*. 30(3), 607 – 610.